

SLOVO ÚVODEM

Po čtvrté předkládáme odborné veřejnosti sborník studií, který je výsledkem výzkumné činnosti členů Ústavu divadelní a filmové vědy za poslední období. Věřím, že v jednotlivých příspěvcích čtenáři rozpoznají hledání a snahy po nových popisech, i když tyto tendence mohou vyvolávat určitý vnitřní rozpor. Ten je přítomen již v samotném názvu ústavu, který obsahuje termín „věda“. Méně než samotný termín „věda“ mě trápí fakt, co všechno se do tohoto termínu promítá. Mírím k oněm tendencím humanitního myšlení, které se snaží postupovat podobně jako přírodní vědy, aby bylo dosaženo „exaktních“ výsledků. Naším záměrem je spíše přispívat k poznání v oblasti divadla a filmu bez snahy „zvědečtřovat“ umění a definovat divadlo a film na pozadí tzv. věčných, neměnných se termínů. Vědu nemůže nikdo vlastnit a nikdo si na ni nemůže činit nárok, protože „věda se zkrátka nachází v oblasti vědění, kterou neabsorbuje, ve formaci, která sama je objektem vědění, nikoli vědy“. (Deleuze, G.: Foucault. Praha 1996. s 35)

Rádi bychom se přiblížili takovým popisům, které umožňují vytvářet nové metafory, neboť ty pak mohou iniciovat proces směřující k vědění. Možná to jsou velké ambice, ale v jistém smyslu jsou důvodem pro psaní. Pro pisatele představuje odborná veřejnost skupinu čtenářů, která v okamžiku psaní sice není přítomná, ale výsledek procesu psaní jí je určen a právě ona může aktem čtení oživit významy slov a předkládaným studiím dát opětovně smysl. Přáli bychom si snad nejvíce, aby jednotlivé studie byly něčím víc než manifestačním projevem pisatelů, aby naplnily komunikační model, ve kterém právě čtenář zpřítomňuje okamžik psaní, a aby v průběhu tohoto procesu docházelo k porozumění mezi oběma, a to v jakémkoli časovém odstupu.

Július Gajdoš

